

Quicksan flora en fauna

De Lichtenberg, Weert

2011



Quickscan flora en fauna De Lichtenberg, Weert 2011

Status: definitief

In opdracht van:



Contactpersoon: dhr. W. Mentens

Bureau Meervelt,

Ecologisch onderzoek en advies



Ing. R.A.J. Pahlplatz en C.E. Linders

Nederweert, 12 mei 2011

Projectnummer: 11-047

Managementsamenvatting

Voor rijksmonument de Lichtenberg wordt een bestemmingsplan opgesteld om de archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarde van rijksmonument de Lichtenberg beter te beschermen. In maart 2011 is het voorontwerpbestemmingsplan de Lichtenberg ter inzage gelegd. Er wordt gestreefd naar vaststelling van het bestemmingsplan in de loop van 2011.

De paragraaf 'Milieu- en omgevingsaspecten' (waaronder flora en fauna) vormt een vast onderdeel van een bestemmingsplan. Daarom heeft de gemeente Weert verzocht de eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden van het gebied 'De Lichtenberg' in beeld te brengen in een ecologische quickscan.

De Lichtenberg ligt tussen de Kazernelaan, Nelissenhofweg, Diesterbaan en IJzerenmanweg en is gesitueerd in de overgangszone tussen het stedelijk gebied van Weert en het buitengebied. Het plangebied maakt een bosrijke indruk. Vooral het zuidelijke deel van het plangebied is rijk voorzien met groene structuren, bosranden en open water (grachtjes). In het plangebied staan diverse oudere bomen. De samenhang tussen bebouwing en de groene omgeving versterkt de historische beleving van de locatie.

In het plangebied zijn behalve het rijksmonument De Lichtenberg sportvelden en tennisbanen aanwezig. Het deel ten zuidwesten van de IJzerenmanweg bestaat uit loofbos.

Resultaten ecologische quickscan

Juridisch of beleidskader	Betrekking op	Nader onderzoek	Vervolgstep
Natuurbeschermingswet	Niet aan de orde	Niet aan de orde	Niet aan de orde
Boswet	Bos aan de zuidkant van het plangebied	Niet aan de orde	Bij ingrepen in het bos geldt een meldings- en herplantplicht
Nota ruimte	Bos aan de zuidkant van het plangebied	Niet aan de orde	Afweging volgens afwegingskader uit de Beleidsregel mitigatie en compensatie van de provincie Limburg
Flora- en faunawet	Vleermuizen	Ja, bij (ruimtelijke) ingrepen in hoofdgebouw of bomen met holten nader onderzoek naar betekenis als (zomer)verblijf voor vleermuizen	Bij vaststellen van vaste verblijfplaats mitigerende maatregelen nemen. Als mitigatie niet mogelijk is een ontheffing aanvragen op grond van Flora- en faunawet
	Broedvogels	Nee	Verstorende werkzaamheden uitvoeren buiten broedseizoen
	Alpenwatersalamander	Ja, inspectie voorafgaand aan ingrepen in geschikt leefgebied (bossen, open water)	Verplaatsen dieren op basis van goedgekeurde gedragscode naar in de nabije omgeving geschikt leefgebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Beschrijving plangebied	1
1.3	Voorgenomen ontwikkeling	2
1.4	Opzet van de rapportage	2
2.	AANPAK EN ACHTERGRONDEN	4
2.1	Gebiedsbescherming	4
2.2	Boswet	6
2.3	Soortbescherming	6
3.	ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Afwegingskader Natura 2000-gebieden	8
3.3	Afwegingskader Beschermde natuurmonumenten	9
3.4	Afwegingskader Nota Ruimte	9
4.	ANALYSE SOORTBESCHERMING	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Flora	11
4.3	Zoogdieren	11
4.4	Vogels	12
4.5	Amfibieën	13
4.6	Reptielen	14
4.7	Dagvlinders	14
4.8	Vissen	14
5.	CONCLUSIES	15
5.1	Conclusies gebiedsbescherming	15
5.2	Conclusies soortbescherming	15
6.	LITERATUURLIJST EN WEBSITES	17

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het rijksmonument de Lichtenberg heeft een grote architectonische, cultuurhistorische, ruimtelijke en geschiedkundige waarde. Het vormt een belangrijk onderdeel van het cultureel erfgoed van Weert. Ook op nationaal niveau wordt grote waarde aan dit complex toegekend.

Sinds eind jaren '60 verloren de verschillende onderdelen hun functie en zijn ze niet meer onderhouden. Op dit moment verkeren diverse gebouwen in zeer slechte staat. Om onherstelbare schade te voorkomen, is het de bedoeling dat het gebied weer een zinvol en structureel gebruik krijgt (www.weert.nl).

Er wordt een bestemmingsplan opgesteld om de archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarde van rijksmonument de Lichtenberg beter te beschermen. Vooruitlopend op de vaststelling van dit bestemmingsplan is in 2010 een voorbereidingsbesluit genomen. Hiermee wordt het gebied beschermd tegen ongewenste ontwikkelingen. In maart 2011 is het voorontwerpbestemmingsplan de Lichtenberg ter inzage gelegd. Er wordt gestreefd naar vaststelling van het bestemmingsplan in de loop van 2011.

De paragraaf 'Milieu- en omgevingsaspecten' (waaronder flora en fauna) vormt een vast onderdeel van een bestemmingsplan. Daarom heeft de gemeente Weert verzocht de eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden van het gebied 'De Lichtenberg' in beeld te brengen in een ecologische quickscan.

In de directe omgeving zijn grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in uitvoering/uitgevoerd. Het gaat hierom in het bijzonder om de nieuwbouw van het College (voortgezet onderwijs). In deze scan wordt de informatie uit onderzoeken die in dat kader verricht zijn, als achtergrondinformatie gebruikt. De onderzoeken zijn vastgelegd in twee documenten:

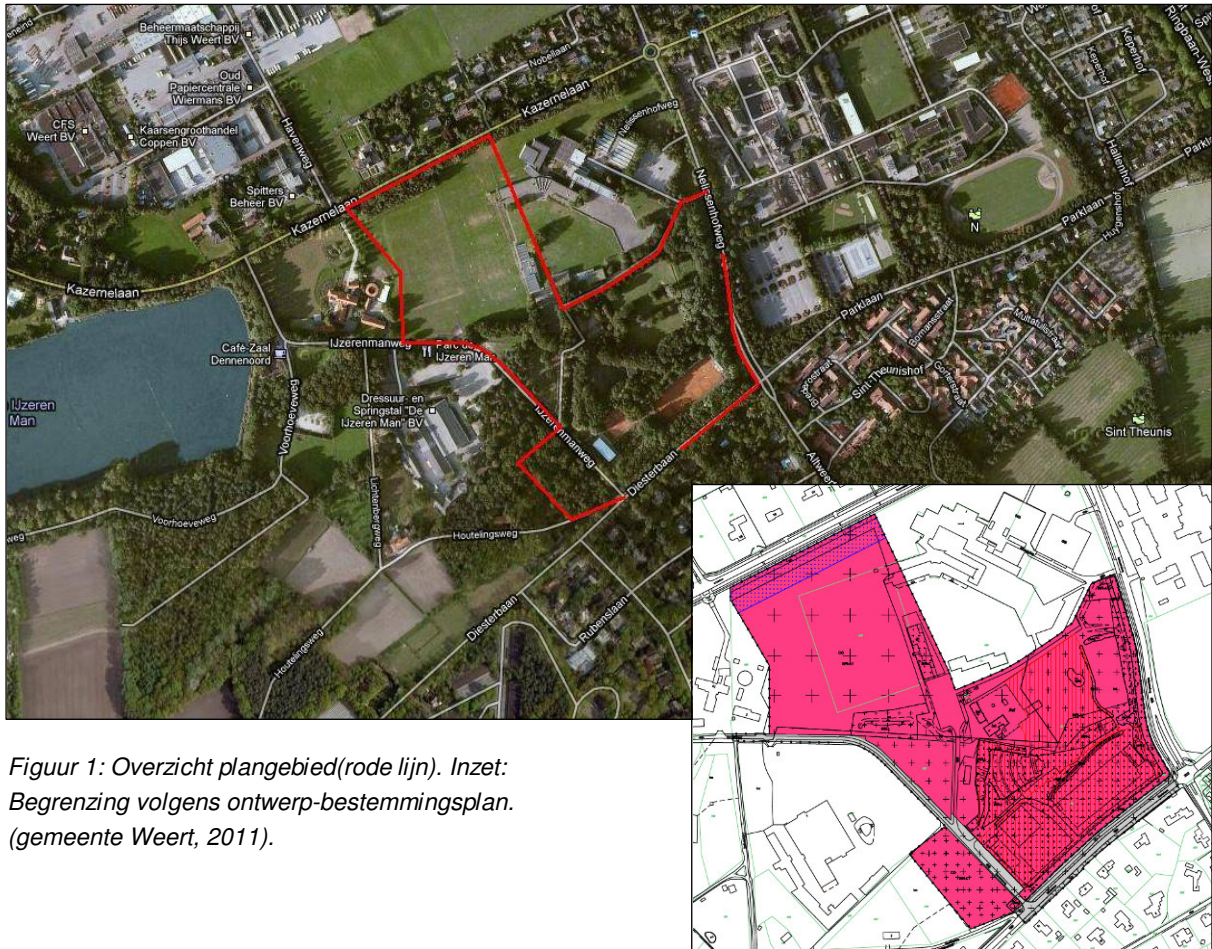
- Beschermde natuurwaarden BC terrein Weert (NatuurBalans, 2006);
- Quickscan flora en fauna en landschap Bisschoppelijk College, Kazernelaan, gemeente Weert (Groen-Planning, 2006).

In deze quickscan wordt inzichtelijk gemaakt of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis die hebben voor de verdere uitvoering. Ook wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden en welke stappen eventueel doorlopen dienen te worden.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied De Lichtenberg ligt tussen de Kazernelaan, Nelissenhofweg, Diesterbaan en IJzerenmanweg en is in figuur 1 met een rode contour aangegeven. Het plangebied is gesitueerd in de overgangszone tussen het stedelijk gebied van Weert en het buitengebied. Het plangebied maakt een bosrijke indruk. Vooral het zuidelijke deel van het plangebied is rijk voorzien met groene structuren, bosranden en open water (grachtjes). In het plangebied staan diverse oudere bomen. De samenhang tussen bebouwing en de groene omgeving versterkt de historische beleving van de locatie.

In het plangebied zijn behalve het rijksmonument De Lichtenberg sportvelden en tennisbanen aanwezig. Het deel ten zuidwesten van de IJzerenmanweg bestaat uit loofbos.



Figuur 1: Overzicht plangebied (rode lijn). Inzet: Begrenzing volgens ontwerp-bestemmingsplan. (gemeente Weert, 2011).



Figuur 2: Impressie van het plangebied.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

Er wordt een bestemmingsplan opgesteld om de archeologische, cultuurhistorische en landschapelijke waarde van rijksmonument de Lichtenberg beter te beschermen.

1.4 Opzet van de rapportage

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan zullen beide aspecten beschreven worden.

In hoofdstuk 2 worden aanpak en achtergronden beschreven. In dit hoofdstuk wordt relevante achtergrondinformatie op het gebied van wetgeving en beleid weergegeven in de grijze kaders. Wanneer deze informatie bekend is of vooral interesse bestaat in de lokale situatie dan kunnen deze kaders overgeslagen worden.

In hoofdstuk 3 en 4 worden gebieds- en soortbescherming uitgewerkt. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. AANPAK EN ACHTERGRONDEN

2.1 Gebiedsbescherming

In 1992 heeft Nederland het internationale Biodiversiteitsverdrag ondertekend. Dit verdrag is het kader voor het nationale natuurbehoud. De Europese Unie heeft twee richtlijnen, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (VHR), ontwikkeld ter bescherming van de biodiversiteit. In het kader van deze VHR is Nederland de verplichting aangegaan om internationaal belangrijk geachte ecosystemen, planten- en diersoorten te beschermen. Daarvoor zijn speciale Natura2000-gebieden aangewezen of aangemeld. De Natura 2000-gebieden worden, samen met onder andere de Beschermde natuurmonumenten, beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998.

De overheid streeft naar een samenhangend netwerk van hoogwaardige natuurgebieden (o.a. de Natura 2000-gebieden) en ontwikkelt om deze reden de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op provinciaal niveau vormt de EHS samen met de Provinciale Ontwikkelingszone Groene waarden (POG) de ecologische structuur in Limburg. De bescherming van de EHS is vastgelegd in de Nota Ruimte, de bescherming van de POG is vastgelegd in het provinciale afwegingskader Beleidsregel Mitigatie en compensatie natuurwaarden.

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van het plangebied en beschermde natuurgebieden in de omgeving wordt uitgevoerd door te toetsen aan drie beschermingskaders: VHR, NB-wet en Provinciale regelgeving. Onderzocht wordt of:

- het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied;
- door de geplande ingreep een negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

Achtergrond bescherming Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten

Gebiedsbescherming VHR-gebieden en Beschermde natuurmonumenten

Europese bescherming

De Vogel- en Habitatrichtlijn (1979,1992) beschermt gebieden door plannen en projecten rond deze gebieden te toetsen op mogelijk significante effecten. Afhankelijk van de aard van het effect (onderzocht in een 'voortoets') dient een verstorings-/verslechteringstoets of een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit een passende beoordeling blijkt dat negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te verwachten zijn, dient de ingreep te worden getoetst aan het volgende afwegingskader:

- Alternatieven: (in breedste zin van het woord) zijn niet voorhanden,
- Belang: voor ingrepen in of bij Vogel- en Habitatrichtlijngebieden geldt een *dwingende* reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard,
- Compensatie: moet altijd vooraf en tijdig worden gerealiseerd.

Nationale bescherming

De Natuurbeschermingswet (1998) beschermt VHR-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten door plannen, projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de leefgebieden of habitats kunnen verslechteren, niet toe te staan zonder vergunning. Om inzichtelijk te maken of natuurwaarden verslechteren dient (indien een plan of project in of in de nabijheid van een NB-wet gebied ligt) een habitattoets te worden uitgevoerd.

Alle mitigerende en compenserende maatregelen dienen ervoor te zorgen dat de samenhang van Natura 2000 (het netwerk van natuurgebieden in Europa) bewaard blijft.

Achtergrond bescherming EHS en POG

Bescherming EHS en POGNota Ruimte

De visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland wordt weergegeven in de Nota Ruimte. In deze Nota wordt duidelijk welke waarden overal tenminste gegarandeerd worden (de basiskwaliteit) en voor welke ruimtelijke structuren het rijk een grotere verantwoordelijkheid heeft. Daar streeft het rijk naar meer dan basiskwaliteit. Voor natuur en landschap wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een netwerk van VHR-gebieden, de EHS, NB-wetgebieden en de robuuste ecologische verbindingen. Voor gebieden met een beschermde status geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij' - regime. Ingrepen in of in de onmiddellijke nabijheid van deze gebieden worden niet toegestaan indien wezenlijke kenmerken, waarden of nagestreefde natuurontwikkeling worden aangetast.

Indien de ruimtelijke ontwikkeling na toetsing via het afwegingskader door gaat, kan natuurcompensatie noodzakelijk zijn. Van compensatie is pas sprake indien na mitigatie (verzachtende maatregelen) nog sprake is van negatieve effecten. Het afwegingskader van de Nota Ruimte is verfijnd in provinciale regelgeving.

Als een ingreep in de EHS onvermijdelijk is, geldt dat mitigerende maatregelen genomen moeten worden. Indien de mitigatie niet volstaat, moet voor het resterende effect worden gecompenseerd. Bij compensatie gelden de voorwaarden dat:

- geen nettoverlies aan natuurwaarden (areaal, kwaliteit en samenhang) optreedt,
- compensatie aansluitend of in de directe omgeving van het gebied is (duurzaamheid),
- indien kwalitatief gelijkwaardige compensatie aansluitend of nabij de plaats van ingreep niet mogelijk is compensatie op een andere locatie moet plaatsvinden,
- indien op een andere locatie compensatie niet mogelijk is, financieel moet worden gecompenseerd,
- het tijdstip van besluit over de geplande ingreep tevens tijdstip van besluit is over de aard, de wijze, het tijdstip van mitigatie en het tijdstip van compensatie.

Provinciale bescherming

De beschermingsformule uit de Nota Ruimte is nader uitgewerkt door de Provincie Limburg. Bij ruimtelijke ingrepen dient het onderstaande afwegingskader te worden doorlopen.

- | | | | | |
|----|--|--|-------|---|
| 1. | Vindt de ingreep plaats in de EHS, de POG, in bos, landschaps- en natuurelementen die in een vigerend bestemmingsplan reeds beschermd zijn of onder de werkingssfeer van de Boswet vallen? | Ja ▼ | Nee ► | dan is deze beleidsregel niet van toepassing. |
| 2. | Gaan door de ingreep de wezenlijke kenmerken en waarden verloren? | Ja ▼ | Nee ► | dan is mitigatie en compensatie niet aan de orde. |
| 3. | Is er sprake van een groot openbaar belang? | Ja ▼ | Nee ► | dan wordt de ingreep niet toegestaan. |
| 4. | Kan met een andere activiteit dezelfde doelstelling gerealiseerd worden waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden? | Nee ▼ | Ja ► | dan daar uitvoeren, dan 1. |
| 5. | Zijn er andere locaties waar de ingreep gerealiseerd kan worden en waarbij minder of geen schade ontstaat aan natuurwaarden? | Nee ▼ | Ja ► | dan daar uitvoeren, dan 1. |
| 6. | Kunnen de negatieve effecten op natuurwaarden worden voorkomen? | Ja: dan is geen compensatie, maar mitigatie vereist;
Deels: naast mitigatie is ook compensatie vereist;
Nee: compensatie is vereist. | | |

Tabel 1: Afwegingskader Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

2.2 Boswet

Wanneer voor het uitvoeren van de geplande ontwikkeling kap van bomen plaatsvindt buiten de bebouwde kom Boswet, wordt getoetst of een meldings- en herplantingsplicht aan de orde is. De bebouwde kom Boswet betreft een in het bestemmingsplan vastgestelde grens. Binnen de grens is het kapvergunningstelsel van de gemeente van toepassing, buiten de grens geldt de Boswet.

Boswet

De Boswet heeft de instandhouding van het Nederlandse bosareaal en houtopstanden als doel en biedt bescherming aan bosgebieden buiten de bebouwde kom Boswet. Deze bebouwde kom valt niet altijd samen met de bebouwde kom ingevolge de wegenverkeerswetgeving. De Boswet kent drie belangrijke instrumenten ter instandhouding van bosareaal en houtopstanden buiten de bebouwde kom:

- de meldingsplicht
- de herbeplantingsplicht
- het kapverbod

Iedereen, ongeacht of hij eigenaar is volgens de Boswet, die een houtopstand gaat vellen moet deze activiteit vooraf melden (meldingsformulier aan Dienst Regelingen, Ministerie van EL&I en eigenaar van de houtopstand). Deze verplichting geldt *niet* als o.a.:

- de grond nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan,
- het gaat om houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen, en of geen grotere oppervlakte beslaan dan 10 are, of in geval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20 stuks,
- het gaat om uitdunning van een bos,
- het gaat om periodiek vellen van griend- en hakhout,
- houtopstanden op erven en in tuinen, houtopstanden binnen de bebouwde kom, treurwilgen, Italiaanse populieren, lindes, paardenkastanjes, wegbepantingen en bepantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren, kerstbomen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden en kweekgoed.

De herbeplantingsplicht houdt in dat het gekapte bos opnieuw moet worden ingeplant of op een andere plek moet worden gecompenseerd. Herbeplanten op andere grond, dan waar de houtopstand is verwijderd, mag alleen indien Dienst Regelingen hiervoor toestemming heeft gegeven, mogelijk met voorschriften en beperkingen.

Het kapverbod kan worden opgelegd door de ministers van OCW en EL&I ter bewaring van natuur- en landschapsschoon.

Indien de bomen vallen binnen de bebouwde kom Boswet, dient een kapvergunning bij B&W van betreffende gemeente te worden aangevraagd. De Boswet zondert bepaalde categorieën bomen uit van gemeentelijke regelgeving. Dit betreft onder andere wilgen en populieren langs landbouwgronden en wegen, bomen van bosbouwondernemingen, fruitbomen en windschermen langs boomgaarden. Op deze bomen is een gemeentelijke kapverordening dus *niet* van toepassing.

2.3 Soortbescherming

Het onderzoek naar de beschermingsstatus van soorten die voorkomen in of in de omgeving van het plangebied, is uitgevoerd door een gegevensset samen te stellen van waarnemingen uit de kilometerhokken waarin het plangebied gelegen is (175-361). Voor het samenstellen van de gegevensset is gebruik gemaakt van gegevens uit verspreidingsatlassen, Waarneming.nl, genoemde vooronderzoeken (zie paragraaf 1.1) en de Provincie Limburg.

De gegevensset is samengesteld in mei 2011 en aangevuld met een veldbezoek in mei 2011. Alleen gegevens vanaf 2001 zijn gebruikt. Oudere gegevens hebben een geringe informatiewaarde ten aanzien van de huidige situatie.

De in het plangebied aangetroffen soorten worden getoetst aan twee wettelijke beschermingskaders: de Flora- en faunawet en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vervolgens wordt nagegaan of het plangebied voor deze soorten onderdeel is van het leefgebied. Op grond van de beschermingsstatus wordt onderzocht of er belemmeringen zijn om over te gaan tot de bestemmingsplanwijziging en het geplande nieuwe gebruik van het complex. Indien belemmeringen aan de orde zijn wordt per

onderzochte groep een advies gegeven ten aanzien van de te nemen voorzorgsmaatregelen en/of de te volgen procedures.

Achtergronden soortbescherming (juridisch)

Soortbeschermingskaders

De Flora- en Faunawet (AMvB art. 75) deelt de soorten in drie tabellen in.

Soorten tabel 1: algemene vrijstelling ontheffingsaanvraag.

Soorten tabel 2: ontheffingsaanvraag noodzakelijk, tenzij de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een door LNV vastgestelde/goedgekeurde gedragscode.

Soorten tabel 3: streng beschermd. Afhankelijk van de betekenis van het plangebied en het voorkomen van (streng) beschermde soorten geldt een afwegingskader.

De aanvraag van een ontheffing is alleen noodzakelijk indien de voorgenomen activiteiten/werkzaamheden een schadelijk effect hebben op de aanwezige beschermde soorten. Vaak gaan werkzaamheden en de bescherming van soorten goed samen. Indien het werk zodanig wordt ingericht dat geen schade wordt toegebracht aan beschermde soorten is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Verbodsbepalingen uit de Flora en Faunawet

Ten aanzien van beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 13: Het vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen).

Ten aanzien van beschermde dieren is het verboden:

Artikel 9: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren of onder zich te hebben (in verband met verplaatsen).

De Habitatrichtlijn noemt soorten in bijlagen. Soorten genoemd in bijlage IV genieten een strenge bescherming. Bij deze soorten geldt ook een afwegingskader. Dit Europees vastgestelde kader is strenger dan het afwegingskader van de Flora- en Faunawet. Voor soorten genoemd op bijlage II geldt dat speciale leefgebieden dienen te worden aangewezen.

3. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per afwegingskader aangegeven of het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied en wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ingreep een mogelijk negatieve invloed te verwachten is op aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

3.2 Afwegingskader Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000 gebied (zie figuur 3). Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Weerter- en Budelerbergen en Ringselven. Dit richtlijngebied ligt ten westen van het plangebied op een afstand van meer dan 1,5 kilometer.



Figuur 3: Ligging plangebied ten opzichte van N2000-gebied Weerter- en Budelerbergen en Ringselven (begrenzing januari 2011).

Afweging:

Het Natura 2000-gebied en het plangebied liggen op ruime afstand van elkaar en worden in ruimtelijke zin gescheiden door de IJzeren Man (water), bos, de Zuid-Willemsvaart en een bedrijventerrein. Gezien de aard van de ontwikkelingen (opstellen bestemmingsplan en hernieuwd gebruik van het complex) en de afstand tot het Natura 2000 gebied, wordt het optreden van een (significant) negatief effect op de beschermde soorten en typen van het richtlijngebied op voorhand uitgesloten. Het uitvoeren van een verslechteringsstoets of passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet nodig voor deze ontwikkelingen.

Conclusie:

Er is geen kans aanwezig op een negatief effect op het Natura 2000 gebied Weerter- en Budelerbergen en Ringselven gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen. Een vergunningsverleningstraject in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

3.3 Afwegingskader Beschermde natuurmonumenten

Het gebied Sarsven en De Banen is aangewezen als Beschermde natuurmonument. Sarsven en De Banen ligt op een afstand van ruim 7 kilometer. Een negatief effect door de voorgenomen ontwikkeling op de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied Sarsven en De Banen is gezien de aard van de voorgenomen ontwikkelingen en de afstand tot het Beschermde natuurmonument uit te sluiten.

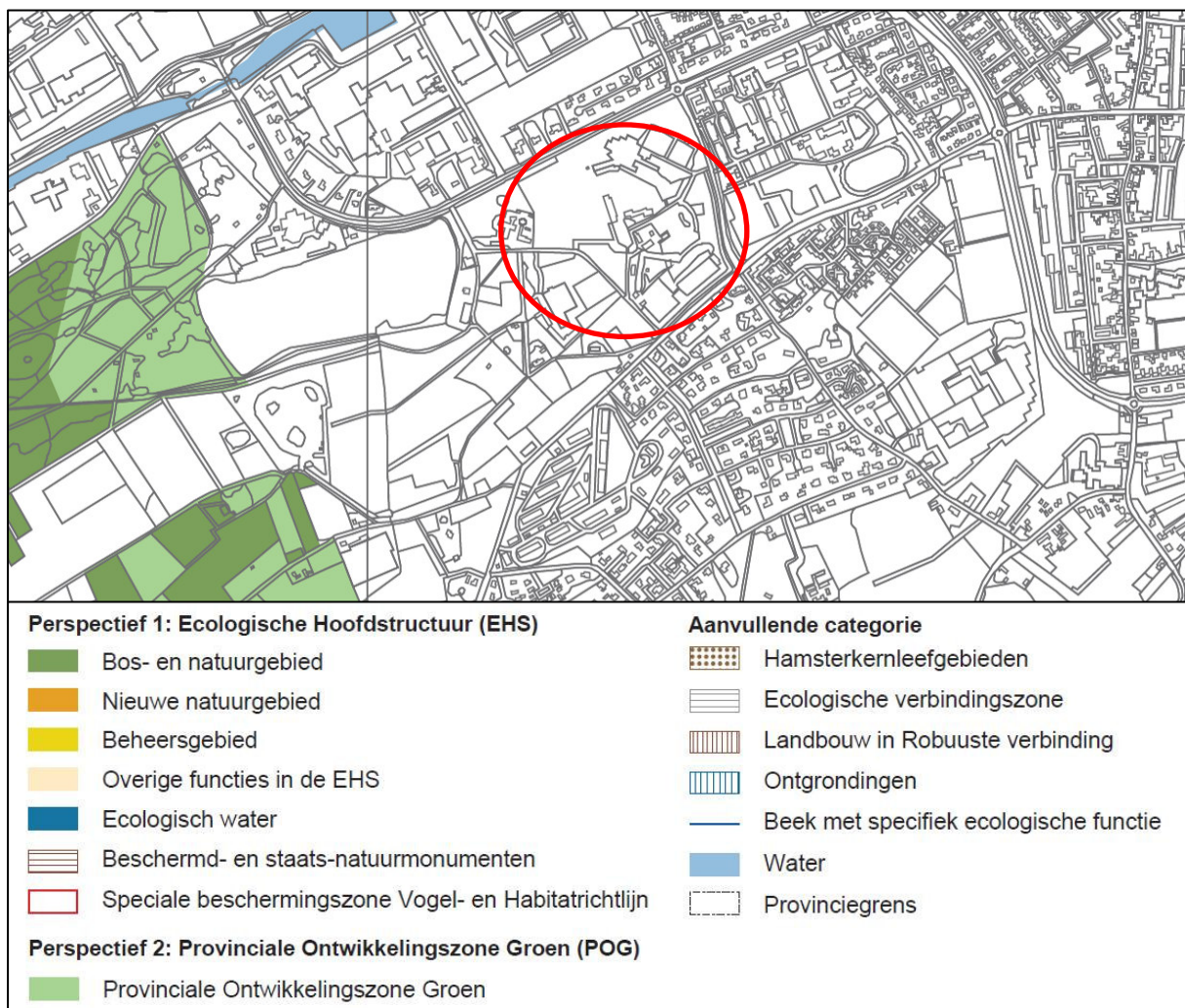
Conclusie:

Er is gezien de aard van de ontwikkelingen en de afstand tot het gebied geen kans aanwezig op een negatief effect op het Beschermde natuurmonument Sarsven en De Banen. Een vergunningsverleningstraject in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

3.4 Afwegingskader Nota Ruimte

Ligging ten opzichte van EHS en POG

Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie figuur 4) of Provinciale Ontwikkelingsgebied Groene waarden (POG).



Figuur 4: Ligging plangebied (rode ovaal) ten opzichte van EHS (POL, 2008).

Boswet

Het deel ten zuidwesten van de IJzerenmanweg bestaat uit loofbos. Dit bos valt onder de Boswet.

Afweging

Indien delen van dit loofbos gekapt worden, geldt op grond van de Boswet een herplantverplichting (oppervlakte geveld bos dient te worden herplant). Daarnaast dient de kap van het bos te worden getoetst aan het afwegingskader uit de Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden (Provincie Limburg, 2005).

Conclusie

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van EHS of POG. Het bos in het plangebied valt onder de Boswet. Op grond daarvan geldt een herplantverplichting **indien** het bos of delen daarvan gekapt worden en dient het kappen getoetst te worden aan het afwegingskader uit de Beleidsregel mitigatie en compensatie.

4. ANALYSE SOORTBESCHERMING

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt onderzocht of beschermde soorten in het plangebied en de omgeving daarvan voorkomen. Daartoe zijn gegevens onderzocht uit de kilometerhokken waarin het plangebied ligt (175-361). Indien beschermde soorten aanwezig zijn, wordt aangegeven of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is. Daarnaast wordt aangegeven welke eventuele vervolgstappen moeten worden doorlopen.

4.2 Flora

Uit de samengestelde gegevensset blijkt dat geen beschermde planten soorten uit het plangebied bekend zijn. Bij ruimtelijk ontwikkelingen of ingrepen is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet niet aan de orde.

4.3 Zoogdieren

Uit het plangebied en direct omgeving zijn twee soorten zoogdieren bekend, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (bron: www.waarneming.nl).

Overige waarnemingen van zoogdieren zijn niet bekend uit het plangebied. In het plangebied komen naar verwachting meerdere soorten zoogdieren voor. Het gaat om algemeen voorkomende soorten woelmuizen, Egel en Konijn. Deze soorten worden genoemd in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit deze tabel geldt een vrijstelling van art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag voor deze algemeen voorkomende soorten is bij ruimtelijke ontwikkelingen niet noodzakelijk. Wel blijft de zorgplicht van kracht.

Vleermuizen

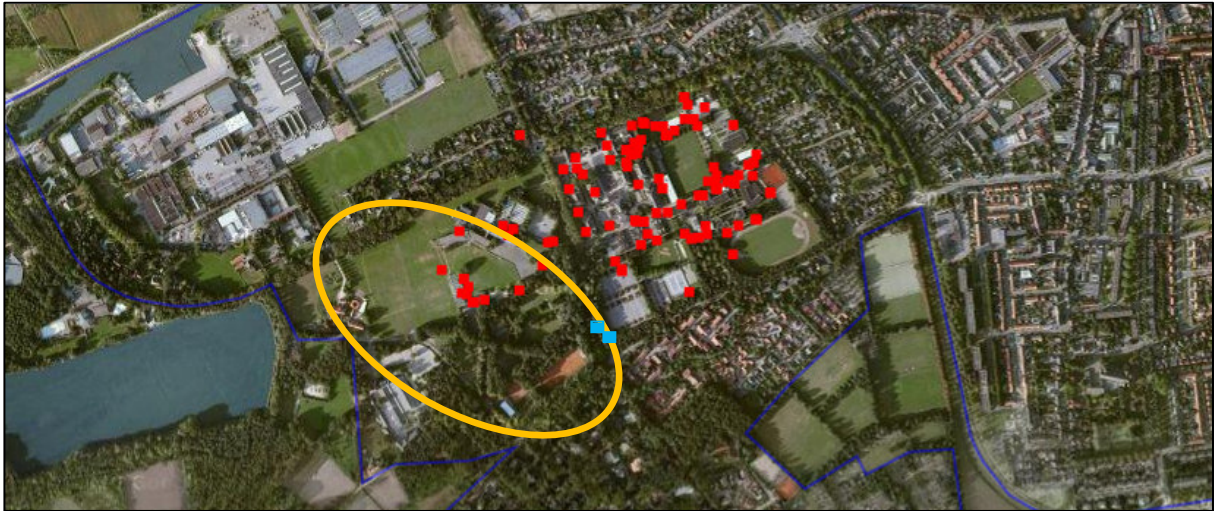
Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger worden genoemd in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een strikte bescherming van verblijfsplaatsen, migratieroutes en foerageergebieden op grond van de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn. Van de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger is de verspreiding in een deel van het plangebied en de directe omgeving in 2010 in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de Gewone dwergvleermuis op veel plaatsen is aangetroffen (zie ook figuur 5).

In Nederland is de Gewone dwergvleermuis de meest algemene vleermuis met een ruime verspreiding over het gehele land. Het is in Nederland voornamelijk een gebouwbewonende soort (www.vleermuis.net). De Laatvlieger is eveneens een gebouwbewonende soort, maar minder algemeen dan de Gewone dwergvleermuis. De soort komt veelvuldig voor in stedelijk gebied.

Het zuidelijke deel van het plangebied (inclusief het openlucht theater) is rijk voorzien met groene structuren, bosranden en open water. Dit deel is niet in de onderzoeken betrokken (geen gegevens bekend). Het gebied is zeer geschikt als foerageergebied voor andere soorten vleermuizen als de (uit het gebied bekende) Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. In het plangebied zijn diverse oudere bomen met naar verwachting geschikte verblijfsplaatsen voor deze vleermuizen aanwezig. In deze bomen zijn boombewonende soorten als Rosse vleermuis en Watervleermuis te verwachten.

Het plangebied heeft de functie van foerageergebied voor vleermuizen (mogelijk ook migratiegebied). Deze functie blijft behouden bij de voorgenomen ontwikkelingen mits de groenstructuren behouden blijven. Mogelijk is het plangebied ook van betekenis als verblijfsplaats voor een of meerdere soorten. In het plangebied staan een aantal opstallen. Vooral het podiumgebouw is potentieel geschikt als (zomer)verblijfplaats onder andere omdat er dubbele muren aanwezig zijn die goed toegankelijk zijn. Als winterverblijfplaats is het gebouw naar verwachting niet geschikt omdat er te weinig bufferende massa aanwezig is en de temperatuur te veel zakt in koude winters.

Bij ingrepen aan dit gebouw (sloop, renovatie) dient vooraf onderzoek gedaan te worden naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Afhankelijk van het voorkomen van verblijfplaatsen kan een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet (met mitigatie en/of compensatie) aan de orde zijn. Hetzelfde geldt voor ingrepen en onderhoud aan bomen met geschikte holten.



Figuur 5: Verspreiding Gewone dwergvleermuis (rode blokjes) en Laatzvlieger (blauwe blokjes) ten noordoosten van het plangebied (www.waarneming.nl). Met geel is de globale ligging van De Lichtenberg aangegeven.

4.4 Vogels

Broedvogels

Gegevens van broedvogels zijn niet bekend. Op basis van het veldbezoek werden in ieder geval de volgende soorten als territoriaal opgemerkt: Merel, Houtduif, Grote bonte specht, Koolmees, Pimpelmees, Vink, Spreeuw, Heggemus, Zwartkop en Houtduif.

In de Flora en faunawet worden **alle broedende** vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

In een aantal gevallen worden **ook de nesten** van een aantal soorten jaarrond beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt, een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. De volgende typen (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Type	Omschrijving	Soorten
A	Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.
B	Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk EL&I heeft tevens aangegeven dat <i>“De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).”</i>	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, Ijsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Type A: Tijdens het veldbezoek werden geen soorten van dit type aangetroffen. Op basis van het aangetroffen gebied (habitatgeschiktheidsanalyse) is de aanwezigheid van deze soorten als broedvogel uit te sluiten.

Type B: Tijdens het veldbezoek werden territoria van Grote bonte specht en Spreeuw vastgesteld. Het plangebied en de directe omgeving vormt potentieel geschikt broedbiotoop vormt voor een aantal andere (algemene) broedvogels als Koolmees, Pimpelmees en Ekster. Genoemde soorten uit categorie B zijn provinciaal en regionaal niet bedreigd als broedvogel en geschikt broedbiotoop is in de directe omgeving veelvuldig aanwezig. Een jaarronde bescherming van de nesten is daardoor niet aan de orde.

Voor het plangebied en omgeving geldt dat altijd rekening gehouden dient te worden met bescherming van (in gebruik zijnde) nesten tijdens de broedperiode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling versturende werkzaamheden (bijvoorbeeld groot onderhoud aan groene elementen) buiten deze periode uit te voeren. Een ontheffingsaanvraag is bij ruimtelijke ontwikkelingen niet noodzakelijk mits broedende vogels niet verstoord worden.

4.5 Amfibieën

Uit de samengestelde gegevensset zijn geen amfibieën bekend. Op basis van het aangetroffen biotoop is de aanwezigheid van de Bruine kikker, Groene kikker en de Gewone pad (tabel 1, AMvB art. 75 Flora- en Faunawet) te verwachten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag ten aanzien van amfibieën in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

Uit de directe omgeving is de Alpenwatersalamander bekend (bron: www.waarneming.nl) (tabel 2, AMvB art. 75 Flora- en Faunawet). Op basis van het veldbezoek is vastgesteld dat het gebied als geschikt leefgebied kan worden aangemerkt. Indien ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden in potentieel geschikte leefgebieden (bossen, open water) dient voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaats te vinden. De dieren kunnen vervolgens op basis van een goedgekeurde gedragscode worden verplaatst naar in de nabije omgeving geschikt leefgebied.

4.6 Reptielen

Uit de gegevensset zijn geen waarnemingen bekend van reptielen. Op basis van een inschatting van het biotoop, de huidige inrichting van het plangebied en de bekende verspreidingsgegevens is het voorkomen van deze soortgroep in het plangebied uitgesloten. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is een ontheffingsaanvraag voor reptielen in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

4.7 Dagvlinders

Uit de samengestelde gegevensset en het veldbezoek zijn enkele waarnemingen bekend van dagvlinders. Hierbij zijn geen soorten vastgesteld die bescherming genieten door de Flora- en faunawet. Op basis van het huidig gebruik en inrichting/beheer van het plangebied is de aanwezigheid van beschermde soorten uit te sluiten. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is een ontheffingsaanvraag voor dagvlinders in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

4.8 Vissen

Waarnemingen van vissen zijn niet uit de verzamelde gegevensset bekend. Plaatselijk is open water aanwezig en is de aanwezigheid van algemeen voorkomende vissoorten van stilstaande wateren te verwachten. Bij ruimtelijke ingrepen is altijd de zorgplicht van kracht (zie voetnoot 1, pag 16).

5. CONCLUSIES

5.1 Conclusies gebiedsbescherming

- Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden op grond van de Natuurbeschermingswet (Natura 2000 gebied of Beschermd natuurmonument). Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Weerter- en Budelerbergen en Ringselven op een afstand van meer dan 1,5 kilometer van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Beschermd natuurmonument is Sarsven en De Banen, op een afstand van meer dan zeven kilometer. Gezien de afstand tot deze beschermde gebieden en de aard van de voorgenomen ontwikkeling is geen kans aanwezig op een negatief effect op deze gebieden. Een vergunningsverleningstraject in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.
- Het plangebied maakt geen onderdeel uit van EHS of POG. Het bos in het plangebied valt onder de Boswet. Op grond daarvan geldt een herplantverplichting **indien** het bos of delen daarvan gekapt worden en dient het kappen getoetst te worden aan het afwegingskader uit de Beleidsregel mitigatie en compensatie van de Provincie Limburg.

5.2 Conclusies soortbescherming

- Op basis van het veldbezoek, de beschikbare gegevens (Provincie Limburg, Waarneming.nl, twee onderzoeksrapporten en literatuur) en de locatie en inrichting van het plangebied wordt nader veldonderzoek niet noodzakelijk geacht.
- Planten:
Beschermde plantensoorten zijn uit het plangebied niet bekend. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is in geval van ruimtelijke ontwikkelingen niet aan de orde.
- Zoogdieren:
Naar verwachting komen in het plangebied algemeen voorkomende soorten zoogdieren voor (soorten genoemd in tabel 1). Voor deze soorten is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Het plangebied heeft de functie van foerageergebied voor vleermuizen (mogelijk ook migratiegebied). Deze functie blijft behouden bij de voorgenomen ontwikkelingen mits de groenstructuren behouden blijven. Mogelijk is het plangebied ook van betekenis als verblijfplaats voor een of meerdere soorten. In het plangebied staan een aantal opstallen. Vooral het podiumgebouw is potentieel geschikt als (zomer)verblijfplaats onder andere omdat er dubbele muren aanwezig zijn die goed toegankelijk zijn.

Bij ingrepen aan dit gebouw (sloop, renovatie) dient vooraf onderzoek gedaan te worden naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Afhankelijk van het voorkomen van verblijfplaatsen kan een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet (met mitigatie en/of compensatie) aan de orde zijn. Hetzelfde geldt voor ingrepen en onderhoud aan bomen met geschikte holten.

- Broedvogels:
Voor het plangebied en omgeving geldt dat rekening gehouden dient te worden met bescherming van (in gebruik zijnde) nesten tijdens de broedperiode. **Alle broedende** vogels zijn strikt beschermd in het kader van de Flora- en Faunawet. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling mogelijk versturende werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren. Indien dit niet haalbaar is dient in ieder geval voorafgaand aan het

broedseizoen de geschikte broedgelegenheid verwijderd te worden (bomen, struiken) om broeden in het plangebied te voorkomen.

- Amfibieën:

Op basis van het veldbezoek komen naar verwachting enkele algemene soorten voor (soorten genoemd in tabel 1). Een ontheffingsaanvraag ten aanzien van amfibieën in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk. De zorgplicht is wel van kracht.

Uit de directe omgeving is de Alpenwatersalamander bekend (bron: www.waarneming.nl) (tabel 2, AMvB art. 75 Flora- en Faunawet). Op basis van het veldbezoek is vastgesteld dat het gebied als geschikt leefgebied kan worden aangemerkt. Indien ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden in potentieel geschikte leefgebieden (bossen, open water) dient voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaats te vinden. De dieren kunnen vervolgens op basis van een goedgekeurde gedragscode worden verplaatst naar in de nabije omgeving geschikt leefgebied.

- Overige diersoorten:

Voor overige diergroepen (beschermden soorten reptielen, vlinders of vissen) vormt het plangebied geen geschikt leefgebied en/of zijn geen waarnemingen bekend over het voorkomen van deze beschermde soorten. Een ontheffingsaanvraag voor reptielen in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

- In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht¹ geldt altijd, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

¹ In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, LNV 2005.

Agreement on the conservation of populations of European Bats. Eurobats, 1991.

Arcadis, 2006. Gedragscode Flora en faunawet voor de bouw - en ontwikkelingssector. Verbeterde versie ten behoeve van de terinzagelegging door het Ministerie van LNV.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij van de KNNV, Utrecht.

Buggenum H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders, 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Dienst Landelijk Gebied, (in prep.). Handreiking Flora en faunawet.

Dienst Landelijk Gebied, 2007. Actieplan bedreigde soorten Reconstructie Noord- en Midden-Limburg. Soortenrapport.

Europese Gemeenschappen, 1979. Richtlijn no. 79-409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel.

Europese Gemeenschappen, 1992. Richtlijn no. 92-43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel.

Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Huizenga C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980 - 2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hustings F., J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp, 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Kleukers R.M.J.C. & P.H. van Hoof, 2003. Beschermingsplan sprinkhanen en krekels in Limburg. EIS-Nederland, Leiden & Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Provincie Limburg, 2005. Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Maastricht.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa, 1979. Bern.

www.minlnv.nl,
www.limburg.nl
www.waarneming.nl